

Universitetet i Oslo

Det juridiske fakultet

2. studieår – Fakultetsoppgave i Velferdsrett våren 2017

HHH – Velferdsrett (antatt eksamenstid 5 timer)

- I. Gi en kortfattet framstilling av de materielle vilkårene som er oppstilt for å kunne etablere tvungent psykisk helsevern i sykehus etter psykisk helsevernloven.
- II. Gjør rede for viktige hensyn som kan trekke for og imot regler om å kunne etablere tvungent psykisk helsevern i sykehus mot en persons vilje (administrativ frihetsberøvelse)?
- III. Praktisk oppgave

Denne praktiske oppgaven kan løses ut fra loven slik den gjelder per april 2017. Det er ingen av lovendringene vedtatt (ikke i kraft) etter Prop 147 L (2015–2016) som vil ha betydning og virke direkte inn løsningen av de spørsmålene som reises i denne oppgaven, selv om økt vektlegging av autonomi-hensynet kommer tydeligere til uttrykk i loven etter at lovendringene trer i kraft, og derfor kan nevnes i deloppgave II, se endringslov 10. februar 2017 nr. 6.

Peder Ås er 50 år og er de siste fem årene blitt stadig mer aggressiv overfor ektefellen Marte. Han har også hatt enkelte korte perioder der han synes klart forvirret. Han klarer likevel å sørge for dekning av utgifter til livsopphold gjennom arbeidet i sin enmannsbedrift som i hovedsak driver med malings- og vedlikeholdsarbeid. Marte ordner firmaets regnskaper og har halvdags arbeid som rengjøringsassistent. Deres eneste barn Elin er 25 år og flyttet ut av hjemmet. I tre år har hun vært samboer med Hans, og de bor like i nærheten av hennes foreldre. Hans er nyutdannet lege.

En dag kommer Peder uventet hjem fra en ettermiddagsjobb. Han virker tydelig mer forvirret enn vanlig. Blant annet oppfatter han Marte som en maskert innbruddstyv. Etter at Marte har fått ringt til datteren om hjelp, slår han henne ned. Datteren dukker opp med sin samboer og finner faren oppløst og forvirret. Han gråter og mumler helt meningsløse og usammenhengende setninger. Samboeren ringer en venn og kollega som er på vakt på et

psykiatrisk sykehus. Peder bringes til sykehuset av datterens samboer, mens datteren bringer moren til legevakten.

Peder blir innlagt som frivillig pasient jf. psykisk helsevernloven § 2-1, tiltrengende øyeblikkelig hjelp, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 3-1. Han har ikke begrep om tid og sted og blir «neddopet» kort etter innkomsten på mottaksavdelingen. Han sovner uten mer klammeri. Marte på sin side blir innlagt til observasjon på kirurgisk avdeling fordi slaget mot hodet hadde forårsaket et mulig skallebrudd.

Dagen etter er Peder svært aggressiv og ønsker å bli utskrevet. Han er åpenbart forvirret, hører stemmer, og sier at han skal hjem og «straffe» både ektefelle og datter.

Avdelingsoverlegen tør derfor ikke ta hans begjæring om utskriving til følge, men starter med sterke medisiner (antipsykotisk medikasjon) som skal virke over flere døgn. I tillegg får han beroligende hurtigvirkende medisiner som gjør at hans akutte motstand mot å bli på sykehuset, svinner hen. Dagen etter kontakter sykehuset Hans og ber han om å skrive legeerklæring i anledning tvangsinnleggelse. Avdelingsoverlegen i egenskap av faglig ansvarlig (psykisk helsevernloven § 1-4) fatter på denne bakgrunn vedtak om å innlegge pasienten til tvungent psykisk helsevern, jf. psykisk helsevernloven § 3-3.

Besvar følgende spørsmål:

1. Er nødvendige vilkår (materielle og prosessuelle) oppfylt for frivillig innleggelse av Peder ved innkomsten til sykehuset?
2. Er nødvendige vilkår (materielle og prosessuelle) for å kunne tvangsinnlegge Peder den etterfølgende dagen oppfylt?
3. Kan en frivillig innlagt pasient overføres til tvangsvern som skissert i oppgaven?
4. Er det rettslig adgang til å tvangsmedisinere med beroligende medisin ved akutt uro? Hvem kan Peder eventuelt klage til? Ved løsning av dette spørsmålet skal du se bort fra eventuelle forskrifter.
5. Er det rettslig adgang til å tvangsmedisinere med middels langtidsvirkende antipsykotiske medisiner? Hvem kan Peder eventuelt klage til? Ved løsning av dette spørsmålet skal du se bort fra eventuelle forskrifter.

6. Foreligger det brudd på noen habilitetsregler ved at legeerklæringen ved tvangsinnleggelse skrives ut av datterens samboer?

Peder klarer raskt opp og blir fortørnet når han skjønner at han er blitt tvangsinnlagt. Han vil påklage tvangsinnleggelsen.

7. Har han klageadgang? Til hvem kan han eventuelt klage?

8. Han vinner ikke fram med klagen. Har han andre tjenlige rettsmidler for eventuelt å kunne få opphevd tvangsvedtaket?